СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 223. Джерзи Ситі, Н. Дж., субота, 24 вересня 1932. VOL. XL. No. 223. Jersey City, N. J., Saturday, September 24, 1932. THREE CENTS.

ЖІНКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВНОТИ ПРАВ

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер приняв делеґацію „Нешенел Вименс Парті", яка просила його попрати змагання жінок до рівноправности. Між іншими промовляла до президента місс Ірґарт, славна летунка, котра перелетіла Атлянтійський океан. Вона заявила, що в департаменті торговлі зрівнано чоловіків з жінками у летунстві. Таксамо треба зробити на всіх інших ділянках.

Місс Полицер доказувала, що нема сьогодні ні одного стейту, в якім жінки були би цілком рівноправні з чоловіками, а половина стейтів не дає жінкам права заключати контракти і провадити бизнеси.

Президентови вручено меморіял, у якім вичислено всі ділянки, в котрих не признається жінкам таксамо самого права, як чоловікам.

РЕПУБЛИКАНСЬКИЙ СЕНАТОР ПРОТИ ГУВЕРА.

САКРАМЕНТО. — Сенатор Гайрем Джансон скритикував владу Гувера як нездібну до правління краєм, бо та влада дбає тільки за одиниці, а забуває за фармерів і робітників. Говернор Рузвелт, котрого повитали тут коло 10,000 людей, підніс дуже високо Джансона за його поступовість.

Джансон є відомий з того, що саме через нього перепав у своїм часі Чарлз Гюз, републиканський кандидат на президента в 1916 році.

ВИГОЛОСИТЬ 200 ПРОМОВ ЗА ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Д-р Деніел Полинг, голова „Елайд Прогибішен Форсес", зачинає від Топеки об'їздити ріжні міста й виголошувати промови за вибір Гувера президентом. Полинг задумує виголосити 200 промов. Подорожуватиме від міста до міста літаком.

ЗМЕНШУЮТЬ ЧИСЛО УРЯДОВЦІВ.

ВАШИНҐТОН. — В останнім році звільнено 13,300 федеральних урядовців. З днем 31 серпня було по федеральних установах 575,366 урядовців.

2,200 СТІП ПІД ВОДОЮ.

НЮ ЙОРК. — Зі стації WEAF передавано спостереження з глибини моря. Передавав їх Отис Бартон, котрий пірнув зі своїм апаратом у глибину моря на 2,200 стіп. Звідтам розповідав він про морське життя та риби, від яких било світло.

Бартон перебув у тій глибині дві години. За той час зужив 40 ґальонів кисня.

ЗА ЗАДЕРЖАННЯ ДОТЕПЕРІШНЬОЇ ПЛАТНІ.

ВАШИНҐТОН. — Репрезентанти 2,000,000 залізничників просили президента Гувера, щоби він вплинув на залізничі компанії в справі задержання дотеперішних платень. Вони заявили, що Реконструкційна Фінансова Корпорація повинна тільки тоді згодитися дати залізницям позички, коли вони не будуть знижувати робітникам платень.

ЗАНОСИТЬСЯ НА СТРАЙК МОЛОЧАРІВ.

НЮ ЙОРК. — Фармери-молочарі готові піти слідом фармерів з Айови і розпочати страйк, щоби добитися підвищення цін на молоко. Вони кажуть, що тепер змушені вони продавати молоко по таких цінах, які не покривають коштів продукції.

ЧОЛОВІК З ДВОМА СЕРЦЯМИ.

ПІТСБУРҐ (Па.). — Едвард Рейнолдс довідався доперва в 32 році життя, що має одно серце на лівім боці, а друге на правім. Обидва функціонують правильно й не справляють йому ніякого клопоту.

ВИПЛАЧУЮТЬ ПЕНСІЇ ЗАДУРНО.

БОСТОН.—Вилієм Симс, заступник адмірала у відставці, бувший командант морських сил підчас світової війни, назвав виплату пенсій ветеранам еспанської війни звичайним обкрадуванням державного скарбу.

Симс каже, що та війна тревала всього 144 днів, та що в ній було 400 осіб убитих, а коло 5,000 осіб померли від ран і недуг. Усього служило підчас тої війни 280,000 жовнірів, а тепер побирають ветеранські пенсії титулом участи в тій війні 227,000 осіб, коли повинно бути лише коло 20,000 осіб. Річний видаток на ті пенсії виносить $119,000,000.

ОРҐАНІЗУЮТЬ ПРОТЕСТ ПРОТИ НЕГАЙНОЇ ВИПЛАТИ БОНУСА.

ЧАТАНУҐА (Тенесі). — Сто американських місцевих ветеранів сформували організацію, яку назвали „Америкен ветеранс", а яка хоче боротися з тими елементами, що натискають на уряд, щоби добитися негайної виплати бонуса в готівці. Організація називає таке поступовання ветеранів непатріотичним і взиває ветеранів, щоби були для краю в мирних часах таксамо льояльними, як були супроти нього підчас війни.

ЗАЖАРТУВАЛИ СОБІ ЗІ СТИМСОНА.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Стимсон обходив річницю 65 народин. З того приводу одержав ріжні дарунки. Між іншим переслали йому тузин военних малих кораблів, а на пакунку написали „Пакт Келоґа". Хтось переслав ще склянку, яка виглядає здалека неначе наповнена пивом.

ЛИТОВСЬКИЙ ЛІТАК ПОЛЕТИТЬ З АМЕРИКИ ДО ЛИТОВСЬКОЇ СТОЛИЦІ.

Литовські летуни, капітан С. Даріюс, та четар С. Ґіренас, збираються перелетіти літаком з Америки до теперішньої литовської столиці, Ковна. Перед своїм вилетом летуни дадуть ряд летницьких демонстрацій на фармі Виликса, в Линден, Н. Дж., в неділю, 25. вересня. Демонстрації, які обнимають ріжні трудні лети та скок з легкопадок, почнуться в 10 годині рано.

ЧИ ЗНАЙДУТЬ ВИНУВАТЦІВ?

До мешкання Теодора й Антоніни Пастущенків у Мозолівці, пов. Підгайці, впали у вересні 1930 р. вісім постерункових на ревізію. Підчас ревізії знищено домашнє уладження на шкоду 14,000 зол., а Антоніну Пастушенко ревідовано так, що вона поронила дитину. Обоє Пастушенки обвинуватили ревізорів за надужиття влади, важке ушкодження тіла та злобне ушкодження чужої власности перед прокуратором окружного суду в Бережанах. Тимчасом поліція з Вишнівчика знайшла частину забраних річей у трох громадян з Вишнівчика. На розправі перед окружним судом у Бережанах вони зізнали, що річи пошкодованих, вартости 1,253 зол., забрали на приказ тих, що переводили у Пастушенків ревізію, що підчас ревізії один з них приказав розбити сокирами печі, знищити сокирами одіння і чоботи та що забрали 47 долярів зі спіжарки разом з біжутерією. Одначе постановою з дня 29. липня, прокуратор припинив цілу справу. Наслідком того Пастушенки подали через канцелярію адвоката д-ра Західного внесок до апеляційного суду у Львові, щоби позволено їм підтримувати обвинувачення в характері спомагаючих обвинувачів у надії, що знайдуть винуватців подій з вересня 1930 р. у Мозолівці.

БРОВАРНЯНИЙ КАРТЕЛЬ.

Центральний союз броварів у Польщі виладив проєкт закона, що управнює міністра промислу й торговлі перевести примусову організацію броварництва. Проєктований картель має обняти всі бровари числом 170 і нормувати поділ продукції пива. За нарушення признаного контингенту закон передбачає грошеві кари, допускаючи свободу конкуренції цін. У звязку з проєктом броварняного картелю переведено розмови з французькими фінансістами, що готові признати зорганізованому броварництву високі кредити. Для консументів пива нема сумніву, що картелізація броварів грозить подорожінням пива й погіршенням його якости.

ЗАБОРОНА.

Село Сулимів (пов. Жовква), колись москвофільське, тепер одно з найсвідоміших сіл у повіті, тішиться особливою опікою староства. На ніякі вистави та імпрези староство не хоче Сулимівцям позволити; мовляв, вони авантурники. Те саме трапилось дня 1-го серпня, коли явився урядовець філії у старостві, щоб дозволило Сулимівцям дати виставу. Старосто катеґорично відмовило.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО „СУРМИ".

В неділю, дня 25. вересня, в годині 9-тій рано, зі стації W. O. V. буде надана програма яку відограють члени Горожанського Клюбу в Квінз Кавнті, Лонг Айленд. Також буде промовляти в анґлійській мові панна Стефанія Курочка (Miss New Jersey).

„Сурма" буде надавати такі програми кождої неділі.

БДЖОЛИ НАПАЛИ НА САМОХОДИ.

Із Віндгуку (південно-африканська унія) повідомляють, що влада вислала карну експедицію проти збунтованого племени Овембо. В кожній експедиції проти тубильчого села взяли участь бомбові літаки і панцирні самоходи. Експедиція обійшлася без проливу крови, бо всі тубильці втікли. Одначе стрінула її інша пригода. Самоходи попали на рій бджіл, які роздратовані дісталися крізь отвори стрільниць до середини і тяжко пожалили залогу.

ГОВОРИВ ДО БОГА ПО ЕСПАНСЬКИ.

Цісар Кароль Пятий, що був добрим мовознавцем, ось як клясував мови. „По німецьки, — казав, — говорю до собак, по анґлійськи до коней, по французьки до людей, а по еспанськи тільки до Бога".

Мусоліні трошки інакше клясифікує мови. Каже, що французька мова дипльоматів, а італійська залюблених.

Ще про іншого мовознавця, якого імени не записано, говорять, що клясифікував мови ось так: „Мовою мадярською — казав, — говорю до коней, по анґлійськи клену, по німецьки даю військові прикази, італійською мовою розмовляю з поетами, а старогрецькою з богами".

Українець ще трохи інакше поділяє мови. Каже, що по московськи клене, по українськи говорить до своєї жінки, а по польськи розказує про грушки на вербі...

Українці в Галичині говорять до собак по польськи (ходзь ту!), а до коней по німецьки (цурік!).

ВІДНОВЛЕННЯ СОБОРУ СВ. ПЕТРА В РИМІ.

У Римі закінчено реставраційну працю біля копули на базиліці св. Петра. Відновлено також дванацять кольон, які грозили заваленням.

ВБИЛИ ПОЛЕВОГО ЗЛОДІЯ.

На полях коло Лопушної, пов. Самбір, знайшли вбитого селянина. Показалося, що це Гриць Потегирич, відомий з того, що крав по ночах збіже в полі. Правдоподібно хтось зловив його на крадежі і так з ним розправився, що Потегирич розпрощався з життям.

ЗЛОВЖИВАННЯ В НОТАРІЯЛЬНІЙ КАНЦЕЛЯРІЇ.

Слідство в справі арештованого нотаря Адама Маера у Львові викрило зловживання не тільки на шкоду маґістрату у висоті 90 тисяч зол., але також на шкоду клієнтів, яким спроневірено депозити. У зловживаннях брали участь бувший банковий урядник Янц і посередники Пельц, Можаровський та Шварц. Цей останній продав долярівки, зложені у нотаря Маера до депозиту. Всіх арештовано.

ДЕЩО ЗІ СТАТИСТИКИ КАНАДИ.

Домініяльне Статистичне Бюро подає, що останній перепис населення виказав 3,971,198 осіб жонатих і замужних, 5,951,441 самітних на 10,376,786 населення. З того числа осіб мужеського роду є 5,374,541, жіночого роду 5,002,245. З самітних 3,179,443 осіб мужеського роду, 2,771,968 жіночого роду. Вдівців є 288,641, вдовиць 148,954.

УБИВ ПІДЧАС МОЛИТВИ.

Розносщик часописів Владислав Дзяд, мешкаючий на Левандівці (передмістя Львова), вбив ножем свого господаря Владислава Ожеховського підчас того, як цей останній, клякнувши, молився перед спанням. Жінку Ожеховського, Павліну, вбийник зранив у ногу.

ЕКЗЕКУТОРИ ИДУТЬ.

З днем 1. серпня ц. р. рушили в повіті львівського воєвідства екзекутори, щоби стягати залеглости з приводу ріжних державних данин. Друга филя екзекуцій розпічнеться 1. жовтня, головно у Львові, щоби стягнути ріжні комунальні залеглости, оплати для Каси Хорих і т. п.

ЗА НАПАД НА ПРОФ. КЛАПОУЩАКА.

Перед апеляційним судом у Львові відбулася розправа проти чотирох учнів української ґімназії у Львові, Волод Байтали, Ярослава Гайваса, І Довгого та Горбая, за напад на професора тоїж ґімназії, Стан. Клапоущака. Справа датується зперед двох і пів року, коли підчас офіціяльного свята з приводу іменин марш. Пілсудського в українській ґімназії хтось кинув вонючу петарду і проф. Клапоущак, якому доручено слідство в цій справі, висловився в клясі зневажливо про Українців. Наслідок був такий, що коли він вертався додому, напали на нього Байтала та Гайвас і побили його боксерами. Втікаючи, постріляли смертельно Б. Левицького, що гнався за ними. Окружний карний суд 13. травня ц. р. засудив за злочин наміреного вбивства Гайваса на 3 роки і Байталу на півтора року тяжкої вязниці. Крім того вмішані в цю справу Довгий та Горбай дістали по 10 днів арешту. Наслідком відклику засуджених справа перейшла перед апеляційний суд який затвердив присуд щодо Байтали, Гайвасови зменшив кару до 2 років, затвердив присуд до Довгого, а Горбая увільнив.

ДЛЯ ТИХ, ЩО НЕ ВМІЮТЬ ПЛИВАТИ.

Джоні Вайсмілер, пливак світової слави, каже, що хоч як добре він вміє пливати, то більше як пів милі без супроводу човна не хотів би плисти. Плисти більше ніж пів милі водою без човна поблизу, то так небезпечно, як би чоловік приклав собі до чола дуло набитої рушниці і рівночасно поклав палець на язичок від курка. Не треба забувати, що і найкращий пливак може захлиснутися водою, можуть схопити його корчі в середині, або може статися якась інша непередбачена пригода. А коли нема близько човна, то чоловік пропащий.

НОВИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ УВО.

ПОЛЬЩА ОБВИНУВАЧУЄ 43 УКРАЇНЦІВ.

РІВНЕ. — У понеділок, 5 вересня, почався перед окружним польським судом у Рівному процес проти Степана Семенюка й 42 товаришів, обвинувачених за приналежність до Української Військової Організації й за протидержавну діяльність.

Акт обжаловання трактує приналежність до УВО як заговір проти польської держави. Заговір мав на меті повалити теперішній устрій польської держави та відорвати від Польщі полуднево-східню територію й прилучити її „до чужої держави". Заговірники, як каже акт обжаловання, мали склади зброї.

Обжаловані — в більшости селяни. Більшість відповідає з вільної стопи; Степан Семенюк і 13 товаришів — з вязниці. Прокураторія покликала 46 свідків. Боронять адвокати: Загайкевич, Біляк, Ладик і Багринівський.

СПРАВА УЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ ДОТИКАЄ И АМЕРИКУ.

ЛОНДОН. — Гектор Байвотер, знавець морських справ при газеті „Лондон Дейлі Телеграф", подає, що в роззброєнню Німеччини зацікавлені всі держави, не виключаючи Америки. Роззброєна Німеччина дозволяє державам дещо забувати свій страх і недовіря та забувати, що й Німеччина може бути небезпечна, як узброїться.

Як довго Німеччина роззброєна, держави можуть легко роззброюватися. Як вона узброїться, держави стануть горячково зброїтися. Пропаде тоді певно довіря пятьох великих морських держав, між котрими провідну ролю грає Америка, про обмеження морських узброєнь. Держави стануть тоді наново переганятися в зброєнню. Через те Англія противиться німецькому узброєнню.

З німецьких газет виходилоб, що німецький уряд жде скорого полагодження питання роззброєння. Кажуть, що німецька влада схиляється до певних уступок; вона готова відкликати своє домагання узброєння, якби й інші держави згодилися знищити свої тенки, бомбові літаки й рухомі гармати протягом пятьох літ.

НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ У ЛІВЕРПУЛІ.

ЛІВЕРПУЛ. — Демонстрації безробітних знов перетворилися й перейшли знов у поважні заворушення.

Коли безробітні зібралися товпою в двиста людей, викликано мотоциклову поліцію. Як ця вдарила на демонстрантів, люди розбіглися по домах. Поліція розставила надзвичайну силу, щоби запобігти повторенню заворушень.

У місті Манчестері треба було викликати поліцію, щоби розігнати демонстрацію двох тисяч робітників, котрі зібралися були під бавовняною фабрикою, щоб не допустити страйколомів.

НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛА АНҐЛІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

ГАМБУРҐ. — Анґлійський наслідник престола відвідав Німеччину перший раз від передвоєнного часу. Летів він з Анґлії до Копенгаґен (Данія) на відкриття анґлійського відділу та осів у Німеччині, щоби набрати топлива. Його присутности публика не завважала, хоч він був на летничій площі цілу годину.

ҐАНДІ МОЖЕ ОСЯГНУТИ ЦІЛЬ СВОЇМ ПОСТОМ.

БОМБЕЙ (Індія).—Провідники Індійців, не можучи наклонити Ґандія перестати свій піст, звернули свої заходи до анґлійського уряду та стараються наклонити уряд до вступлення зі свого становища. Між провідниками „недоторкальних" і анґлійським урядом ведуться важні переговори.

У третій день посту Ґанді ще більше ослаб, але заховується спокійно. Заряд вязниці переніс його жінку з вязниці в Агмедабад до вязниці в Пуні, щоби вона була близько мужа.

ЧОМУ АМЕРИКАНЦІ ТАК ЧАСТО ХОРУЮТЬ НА ШЛУНОК.

ВІШІ (Франція). — Тут закінчились наради міжнародного конґресу для студій над недугами жовчевого міхура. На конґресі прочитано велике число рефератів, які відносяться до ріжних недуг цього орґану.

Багато цікавого викрила довга дискусія над недугами шлунка серед Американців. Лікарі хотіли знайти причину цікавого явища, що народ, який може дозволити собі на здорову їжу, так часто занепадає на шлункові недуги.

Найбільше прихильників зеднала собі думка, що часте занепадання Американців на ріжні недуги шлунка має своє жерело в нерозумній американській звичці додавати до всякого напитку леду. Відколи придумано машини до роблення леду, відтоді Американці додають леду просто до всього, що вони пють. Американський звичай, такий небезпечний для здоровля, почав останніми часами перекидатися вже й до Европи, де теж стали додавати леду до напитків у модних ресторанах.

На конґресі було 1,400 лікарів з усього світа.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МІЖ ОЩАДНІСТЮ І СКУПІСТЮ

Економічна криза, яка тепер захопила всю Америку, заставила уряди, міські, стейтові й федеральні, заводити ріжні ощадности. Говорить про них Гувер, говорять стейтові ґовернори, говорять мейори Ню Йорку, Шикаґа, Филаделфії — просто кождого міста. Мек Кі, новий мейор Ню Йорку, що вступив на уряд по Вокері, не минає одного дня, щоб не подати якоїсь ощадности до публичного відома. Приплескує йому в цьому ціле місто до тої міри, що хочби навіть суд дозволив на новий вибір, то старий мейор Вокер не мав би вже ніякої шанси на поновний вибір.

Та цими днями новий мейор стрінувся вперше з протестом проти своїх ощадностей. Протест відносився до обниження заплати вчителів у міських школах Ню Йорку. Протест говорить, що обниження пенсії вчителів і вчительок не є ніякою ощадністю, бо інтереси виховання дітей вимагають, щоб учителі були належно платні.

Протест походив не від сторони, заінтересованої в платні вчителів, отже не від учителів, а від сторони, яку можна назвати заінтересованою в тій справі тільки посередньо, бо від родичів шкільних дітей. Та інтерес цих родичів був настільки живий, що вони не вагалися піти з домаганням до уряду, хоч таке домагання в своїх наслідках доводить до наложення податкових тягарів на тих самих родичів. Інтерес родичів, відомо, не в самих учителях, а в дітях. Інтерес родичів у доброму вихованню дітей. Але родичі розуміють, що коли вони не подбають за інтереси вчителів, то вчителі, хочби мали й найкращу волю, не подбають як слід за виховання дітей. Отже інтерес родичів посередньо лежить у належитім оплачуванню вчительських сил.

Нюйорські міські школи, говорили родичі, мають високий рівень. Цього рівня не вільно знижати. Його треба не тільки вдержати, але й підняти. Треба дітей учити не менше й не гірше, а більше й краще. Це можуть робити з вдоволенням тільки вчителі, яких слушні потреби вдоволено, які мають відповідну винагороду за свою працю, яких становище запевнене, які мають певні пенсії на старі роки. Слушними потребами вчителів треба вважати потреби професіональних людей, бо навчання — це професія. Обниження життєвої стопи вчителів понижче рівня професійних людей не є ощадністю, а скупістю; а як усяка скупість, так і ця скупість в остаточности потягає за собою великі втрати,

Так говорило нюйорське Товариство Родичів про видатки на удержання вчителів, котрим місто припоручує виховання дітей.

ЧЕСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКУ „ПЯТИРІЧКУ"

(Допис із Чехословаччини)

Тому два роки в Празі вийшла книжка чеського інжиніра Шрома під назвою: „В Сталіновій державі". Шром був довший час кореспондентом чеських ґазет у Москві. Перед двома роками він покинув СССР і вернувся до дому. В літі 1932 року інж. Шром поїхав знов до Радянського Союза і, вернувшися відтіль, описує те, що бачив у Росії та в Україні. Ось що пише Шром про „пятирічку" і звязані з нею страждання широких народніх мас під комуністичною диктатурою:

„Хто лиш проїздить тепер через Радянський Союз в якомубудь напрямі, той натикається на дуже цікаві факти. Він бачить не тільки зростаючі будови нових фабрик та житлових домів, що здебільшого незакінчені, хоч в них уже працюють і живуть, але він бачить одночасно щось таке, що очевидячки не йде рівнобіжно з цією інтензивною індустріяльною і будівельною діяльністю: я маю на увазі **радянське сільське господарство.** В Білій Русі і в центральній Росії ще при кінці серпня стоїть на нивах убоге нескошене збіже. З Одеси, з дальшого півдня, повідомляють з радістю про те, що зжате збіже складено в стіжки; в західній Сибірі якраз починаються жнива разом із першими морозами, а в Можайську під Москвою можна читати на стації палкий поклик до місцевого робітництва та урядництва, щоб вони віддали свої дні спочинку „штурмови на жнива й роботу в полі в колективнім господарстві Рилково, що стоїть під протекторатом можайського пролетаріяту"—мабуть тому, що це колективне господарство до цього часу не могло само рішитися почати власними руками штурм на **власний** урожай!

Шром зазначує, що навіть на основі звідомлення комісаріяту хліборобства, який старається все показати в найліпшому світлі, до 20 серпня тільки **половина** врожаю була зібрана в цілому Союзі.

Шром згадує також про положення в Україні і пише ось які невеселі речі:

„Випадково доводиться говорити на московських двірцях з людьми з **Полтавщини, Харківщини та Київщини, отже з пребагатої України.** І вони розповідають не тільки устами, але й цілим своїм зовнішнім виглядом, що „є щось гниле в совітській державі", і що це „гниле" — це українське збіже, бараболя, цукрові бураки, мясо і так далі: „гниле" не все в значінні процесу „гниття, а в розумінні певного **адміністративного безладдя,** яке привело до того, що вже тепер у цій пребагатій країні всього бракує, і люди, які можуть, шукають інших земель, а тимчасом помалу творяться групи нових безпритульних дітей...

„При цій розмові, що йде з допомогою фотографічного апарату, міліціонер зверне чемно вашу увагу на те, щоб ви не фотографували випадкових співрозмовників, які лежать на асфальтовім пішоході на краю двірцевого парку... Заздро поглядаєш потім на гарний періодичний ілюстрований часопис „СССР в розбудови", що розсилається в чотирох мовах по всім світі; але очевидячки він має тільки ті знимки, які чемний міліціонер, само собою особливо найвищий, чемно зфотографував, основно підправив, обмив і позачісував...

„Але жарти набік: Радянський Союз стоїть сьогодня, при кінці останнього року першої пятирічки, як будова дому, про який невідомо, коли він буде готовий: чи він буде справді добудований, чи він взагалі колинебудь буде доведений до кінця і чи його будуватимуть за тими самими плянами, які були вироблені й ухвалені на початку будівництва. Світова криза та експерименти в області промислу, сільського господарства й особливо в справах соціяльних і господарських так зруйнували пишно задуманий пятирічний плян, що він мабуть при кінці 1932 року буде мати зовсім інший вигляд, ніж думалося перед пятьма або чотирма роками. Росія не індустріялізувалась за пятирічку в такій мірі, щоб дігнати й перегнати передові капіталістичні держави світа, але вона матиме ряд великих робітників та інжинірів з труднощами й довго мусітимуть учитися, як опанувати процес виробництва не тільки в розумінні вироблення продуктів взагалі, але **якісних продуктів. Бо при наймодерніших машинах виробляти 30 і більше відсотків браку, а інших 70 відсотків робити абияк** — це зовсім не індустріялізація ні в розумінні пятирічнього пляну і ще менше в розумінні західнього світа".

Про стан сільського господарства Шром пише, що большевицькі пляни зовсім скрахували. Тепер, у 1932 році сільське господарство Радянського Союза дає менше, ніж у 1926 р., коли осягнений був рівень передвоєнного. „Реорганізація сільського господарства, а саме його колективізованої частини, руйнує **поверхова, недбала робота.** Вона веде до низьких прибутків, до саботажу державного постачання, до дезорґанізації ринку надмірними цінами і до **загального голоду".** Шром предсказує неминучу руїну продукції в комуністичних фабриках і втечу робітництва з фабрик, внаслідок голоду. Про цю руїну промисловости через недбалу працю Шром зазначує: „Нові будинки будують без ладу і з величезним марнуванням матеріялів. Добра цегла приходить залізницею напів розбита, додорогий цемент складають часто під голим небом, марнується дерево, залізо, сталь і т. д. Декрети влади це все дуже суворо забороняють, але вони лишаються тільки на папері." Шром підчеркує, що також у декретах комуністичної влади помітно занепад: раніше, за Леніна, писалося про світову революцію і про інші великі завдання. Тепер не те:

„Тепер декретами приписують, як треба обдирати свиней, як пришивати підошви до чобіт, як треба латати одежу та як годувати кріликів, щоб мати мясо на обід хоч раз на тиждень".

Шром кінчає свою статю в празькому щоденнику „Праґер Пресе" з 2 вересня 1932 р. цими словами:

„Зусилля пятирічнього пляну, велике бідування не принесло державі поліпшення. Коли ж нарешті провідні комуністи будуть мати відвагу потурбуватися **про дійсні щоденні потреби пролетаріяту?"**

К. П.

ВОЄННІ АЛЯРМИ

„Про те, що війна буде і можливо в недалекому майбутньому, нема тепер ні в кого двох думок. Всі, кому залежить на тім чи іншім її вислідi, готовляться до неї". „Боротьба наростає; вона неминуча. В останньому часі буржуазію охопила особливо жадоба крови. Вона хоче примусити Радянський Союз до війни. Світовий імпеціялізм у передсмертних судорогах готовий спровокувати її що дня, що години". „Він (капіталізм) намагається розбити робітничі лави брехнями, провокаторством, терором і обіцянками та подачками притягнути на бік захисту інтересів світового капіталу навіть деяку частину робітників і селян". („Голос українського робітника").

„Всі ми вірні старим прапорам УНР, під якими ми билися за визволення Батьківщини, повинні бути готові стати як один на заклик нашої влади до нового збройного чину, коли прийде на те слушний час". „Певен в карності і єдності нашого воярства, певен, що бойові прапори наші повернуть нарешті до Великої Вільної Держави — України" (Тризуб, 1932).

Таке нам уже двацять років що дня тарабанять. Мовляв, чекайте терпеливо або будьте готові, війна вибухне кожньої хвилі, як не завтра, то позавтра, як не позавтра, то на весну, коли не на весну, то в осени, як не в осени, то знов на весну і так в колісце, безперервно чуємо воєнні алярми, і... надії. Надії на чужих. Радянофіли співають про висвободження українського народу на Західній Україні із неволі польського фашизму; польонофіли співають про висвободження українського народу з большевицького пекла. Одні кажуть надіятися на Москву, другі на Варшаву.

Ця „реальна політика" наших опортуністів це лише один бік медалі.

Бо другий бік медалі це таки направду реальна політика наших ворогів. Чи воєнні алярми, не наших пятолизів, але дійсних большевиків, тих, що тримають у своїх кіхтях наше населення на Великій Україні, не є так собі от „нечево делать" або на те, щоб оте зненавиджене ними і ненавидяче їх населення стануло в одну лаву для оборони большевицького пекла? Безперечно, що частина населення, оті всі пятолизи прислужники, і небагато збаламучених стане в одну лаву; але не про тих ходить: вони і без алярмів стоять у лаві. Якраз ходить про тих, що скрегочуть зубами й гострять ножі. Ходить про те, щоб відвернути їх увагу в інший бік, — з площини активного чину в площину пасивних надій — щоб зробити їх податними і невідпорними. Бо хто є податний і хто небезпечніший: той, що, не бачучи нізвідки помочі, сказав собі: „годі! або пан або пропав!", чи той, що сказав: „робіть ви, тирани, тепер зі мною, що хочете, але вже не довго вам панувати, бо ось-ось прийдуть наші спасителі"?! Якраз тих других творять оті воєнні алярми, кимнебудь ширені, й оті всі орєнтації з надіями на чужу поміч, ширені нашими „реальними політиками".

Вистарчить тільки подивитися, що твориться у нас. На Великій Україні українські маси скрегочуть зубами, але гнуть спину, бо надіються, що їх внедовзі інтервенція освободить від жахів „соціялістичного раю". На всіх надіються, хай навіть сам чорт прийде; —лише не на самих себе, на одиноке джерело визволення не покладають надії, мовляв, ми безсильні! А на Західній Україні не подібне? Одні надіються на тих же большевиків, від яких хочуть їхні брати висвободитися, другі на Союз Націй і міжнародні комбінації й дипльоматії, інші на війну з Німеччиною та ріжні воєнні авантури; навіть ті угодовці, що йдуть з „чистою совістю" на всякі автономні й угодові комбінації, то роблять тому, що леліють в душі надію, що це лише „тимчасово", що це „колись зміниться" і прийде „визволення".

А тимчасом Польща й большевики заключили мир у Ризі, підписали пакт Келоґа, пакт Літвінова й пакт про неагресію з „вічним миром". Безперечно, це не значить, що вони не рахуються з війною; що більше, постійно збројяться. І ми можемо також рахуватися з війною і треба нам до неї підготовлятися. Але підготовка це не є пасивне чекання, а „рахуватися з війною" це не вести тимчасово політику гнуття карку. Якраз вороги — і збројяться, і рахуються з війною, а супроти нас зовсім не ведуть „тимчасової політики", а навпаки політику, розраховану на десятки років, якій про війну ані не сниться!

І так: большевики працюють не з дня на день, мовляв, нині завтра буде війна, а „пятилетками", які мають змінити їх економічну і політичну владу на Україні; вони ведуть, плянові „українізації", щоб з корінем вирвати думку про „самостійність"; ведуть плянові „колективізації", щоб убити в українськім селянині привязання до землі, а з тим і його природний національний консерватизм; виховують у школах нові покоління своїх духових рабів, висилають опірних десятками тисяч поза межі України, в тундри, на Соловки, та й на другий світ. Все це розчислено на довгі літа.

А Поляки поступають інакше? Чи це „воєнна політика", коли видвигається плян Грабського за 25 літ засимілювати 7 мілінів Українців? Нині Поляки бачать, що перечислилися, але чи вони закинули зовсім свій плян? Ні! — Лише розтягнули його на ще довший період часу, йдучи до його реалізації через державну асиміляцію. В рамках того пляну ведуть кольонізацію українських земель, заводять постепенну польонізацію українських шкіл через їх утраквізацію або через протизаконне нищення українського шкільництва, все з тою цілю, щоб самим виховати нові покоління українських рабів. Підпиранням старого москвофільства, нарівні з уенерівством, та толеруванням радянофільства нарівні з творенням хруняди і реґіоналізму, отже політикою „пусьціць Русіна на Русіна", хочуть вони поволи розбивати нас у нутрі. Угодовецькими міражами для одних, а шибеницями і „пацифікаціями" для інших хочуть нас зломити духово й зробити податливим обектом для реалізації своїх плянів.

Чи ліком-противагою на це мають бути надії на війну й чужу поміч з тимчасовим гнуттям спини?!

По ставі плавала стара качка з качатами. До берега підійшов журналіст, автор ріжних сензацій, та став роздягатися. Тоді стара качка сказала до качат: „Посуньтеся, діти, трохи дальше, тато хоче купатися!"

—o—

Розенцвайг прийшов до свого приятеля Лапаювкера та застав його в хвилині самовбивчого замаху.

— Лапаювкер! Що то має значити!? Самогубство? Чому? І як ти робиш це? Обкручуєш шнур довкола живота? Треба довкола шиї!

— Гадаєш, що я не пробував довкола шиї? Та тоді я не міг віддихати!

В. Будзиновський.

НА ДВІРЦИ ШИНИ

(Оповідання).

(7)

Минули чотири роки теольоґії. Роман запакував празничний одяг до валізи, величавий букет до пудла, одно і друге умістив на залізничім двірци в ґардеробі і з кількома приятелями пішов прощати своє парубоцтво. Прощав цілу ніч, переходячи з льокалю до льокалю. Роман мав слабу голову і мало коли пив. Не диво, що з останнього льокалю вже над раном товариші з сильнішими головами вивели його попід руки, посадили на фіякра і поїхали з ним на залізницею. З ґардероби винесли його і свій багаж, купили для нього і для себе білети, ввели до купе і разом з ним поїхали. Між тими товаришами Романа два були його дружбами, інші гістьми, запрошеними ним на весілля.

Поїзд відїздив зі Львова в годині шестій рано. По сімох годинах їзди залізницею були ще дві години їзди кіньми. Шлюб був назначений на годину четверту зполудня. Товариші Романа не сумнівалися, що до тої пори він виспиться і алькоголь з нього цілком випарує. Він справді заснув і спав які дві години. Пробудившися, зробив товаришам несподіванку: з валізи виймив літрову фляшку коняку.

— Ти вдурів? — спитав його один товариш. — На весілля везеш власний коняк? Хібаж там не буде напитків? Вкерницю воду ллєш? Сеж обида для господаря, для твого тестя!

— Хтож тобі сказав, що я ті краплі везу на весілля? — Роман відповів. — Хібаж у дорозі не потрібне покріплення сил? Я сам знаю, що то була би непростима обида, як би я який напиток привіз до тестя саме тепер, коли у нього весілля. За таке його донька зірвала би зі мною, хоч би ми обоє вже стояли в церкві перед попом. Щоби я не забувся, треба доконче фляшку випорожнити ще заки заїдемо на місце.

Сказав, фляшку відкоркував, приклав до губи і став цідити. Один дружба, бачучи що молодий не відіймає фляшки від уст, кинувся до нього, фляшку вихопив з його руки і викинув крізь відчинене вікно. Зробив так, потерпаючи, що як Роман не витверизиться, то вийде скандал, бо треба буде шлюб відкласти.

— Я мушу ще раз ковтнути на відвагу! — Роман кричав. — Мушу! Яж їду просто в пропасть. Хоч ти фляшку викинув, я таки напюся.

— Товариші гадали, що Роман має ще одну фляшку. Змовилися відібрати від нього, як би видобув. Роман другої фляшки не мав і вона була йому не конче потрібна, бо буфети на залізничих стаціях є саме на те, щоби пасажири не потребували напитків возити з собою. Роман ледви держався на ногах, отже товариші й не думали, що він піде до стацийного буфету. На одній стації поїзд вже стояв хвилю, коли раптом двері відчинилися. Роман вискочив на перон і став бігти до стацийного будинку. Один товариш хотів вискочити й побігти за Романом, але в тій хвили кондуктор тріснув дверми, підвів руку догори, трубка дала знак і поїзд рушив. Товариші Романа, що стояли при вікні тільки побачили, що він піткнувся об шину і впав. Більше нічого не бачили, бо поїзд лишив стацію і Романа вже далеко за собою.

Упавши, Роман хвилю лежав неподвижно лицем до землі. Люди збіглися і обступили його. Коли один схилився, бо хотів його обернути і подивився, відки тече кров, він сам схопився і став кричати:

— Скандал! На двірци шини! Се не чуване. Сього нема в цілім світі. Де є начальник? Ведіть мене до нього. Спитаю його, як він може на залізничім двірци терпіти шини. Се хіба в тій злобній цілі, щоби немилі краєвим верховодам пасажири падали і розбивали собі голови.

Роман пустився шукати начальника стації. Ціле його лице було замаране кровою і чорним порохом. Одяг на груди і руки також були закровавлені. Кров далі юшила з носа і з рота, бо Роман вдарив лицем об землю. Юрба регочучи і вигукуючи йшла за ним. Начальник прийшов сам, бо гадав, що сталося яке нещастя, може й з вини залізничої служби. В юрбі були й такі, що знали хто той підхмелений, куди і чого він їхав. Що знали про Романа, те й сказали начальникови.

— Чим можу служити? — начальник дуже чемно спитав Романа, коли він ні на хвилю не переставав викрикувати „де начальник?"

Роман, хитаючися, став лиш повторяти:

— Які то порядки?! На двірци шини! Щоби пасажири розбивали собі голови. Відки я до того приходжу, щоби за мої гроші розбити собі голову?!

Начальник став плаксиво звинятися:

— Вибачте, пане, бо то такі часи, що на службу не можна покладатися. Гроші брали би, а роботи не зроблять. Я не годен сам один зробити всіх робіт, бо маю тільки одну голову і одну пару рук.

— Колиж бо то нечуваний скандал, щоби на двірци були шини! Мені байдуже се, що ви маєте лише одну руку і одну пару голов. Податки платимо і за їзду платимо на те, щоби було безпечно їздити і щоби на двірци був лад, а не на те, щоби за свої власні гроші розбивати собі голови до крови! Де є книга зажалень?!

— Пане, не губіть мене! — начальник будьтоби благав його з жахом. — Прирікаю вам, ось при всіх тих свідках, що до 24 годин на моїм двірци вже буде лад. Прикажу спрятати всі шини. Поїзди будуть ходити без шин.

По тих словах окружаюча їх юрба зареготала. Роман не дав себе умовити. Заєдно кричав:

— Де книга зажалень?

Начальник подумав, що найліпше буде спекатися його даючи йому книгу, отже сказав:

— Книга зажалень у мене в бюрі. То добре буде, як напишете зажалення не лиш до дирекції на мене, але й до міністерства на дирекцію. Тоді міністерство прикаже усунути шини зі всіх залізничих двірців у цілім краю, може й у цілій державі.

(Далі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КУПУЙТЕ ЗЕМЛЮ В СТАРІМ КРАЮ.

Багато наших людей вернулось, а багато ще вернеться до старого краю. Зроблять це переважно старші віком емігранти, для яких, хочби навіть ми дочекалися ще в Америці „проспеNone“, праці вже не буде. На їх місце, як всі знають, будуть машини і підросле молоде покоління.

Вертаючись до краю, попадають наші люди в руки жидівських лихварів, купують у них землю, а відтак нарікають. Тому добре було би, щоби наші люди звертались з купном землі до своїх совісних людей.

Землю в старім краю можна купити тепер дуже дешево. Люди, які мають ще гроші, а думають навіть і пізніше вертатись до краю, нехай купують грунт тепер, коли дешевий. Тисячі польських задовжених дідичів продають тепер землю, на яку нема купців, бо місцеве українське населення не має навіть за що соли купити, то деж йому думати про купно грунту. А часи зміняються і ціна землі підскочить. В 1920—1921 році можна було накупити фільварків, камяниць млинів за „пів-дурно“, якто кажуть, а вже в 1926 році за морг подільського ґрунту платилося 400 долярів, а тепер ціна впала до 90 долярів. Отже хто думає вертатись до старого краю, або хто вже вертається, нехай звертається на адресу в тій справі до:

„Нове Село“
ул. Собєського ч. 24, Львів.

Я сам знаю, що парцелюється приміром фільварок Поплави, віддалений 8 кільометрів від міста Підгайці, а землю продається по 80 долярів за морг; до тої ціни вчислені вже кошти за поміри і контракти.

В маєтности Жулин, стрийського повіту, продається землю в ціні від 80 до 95 долярів за морг.

Це є добра тепер нагода збільшити наш національний стан посідання, набуваючи землю. Хто думає вертатись до краю, хай користає з цеї нагоди теж у своїм власнім інтересі.

С. Куропась,
841 N. Rockwell St., Chicago, Ill.

To the Editor of the Svoboda.

Dear Sir:

In reference to some of the criticisms about the Ukrainian newspapers printed in the "Svoboda" not long ago, I wish to express myself on this subject and hope that you will print the following article.

Ukrainian Newspapers.

The power of a newspaper is great. No power is more felt, more feared or more obeyed. It may be of great benefit or it may be a great detriment. Various events and happenings are expressed and reported daily. Clearness and courage should be expressed in the editorials and opinions. The editors of a newspaper must be able men. But how many able men have the Ukrainian newspapers writing for them? The daily work of a Ukrainian newspaper, if one scans it, gives the impression of being only the work of one man. Hence, I think the limitation in news. The Ukrainian newspapers occasionally draw from a learned and skilful contributor but more learned and skilful persons should supervise the papers. The paper should be reliable. The morality and patriotism of the Ukrainian newspapers are by no means ideal. They should be the natural leaders of the Ukrainians, but are they? There is need for more improvement.

A lot of the ignorance of the Ukrainians can be traced to the Ukrainian newspapers of the present day, excluding none. The news given in a Ukrainian newspaper is mostly a repitition of what can be found in various American newspapers. Clippings of events and happenings are reprinted. Communications and letters are sent to the papers and are also printed. All of these are digested by the readers and taken to be true. This may all be very good. I myself have read some of the letters which seemed to me to be questionable as to their veracity. However that is not so important. What I want to know is how about the paper's own expresssion and opinions, has it none to give to its readers so that they may be guided? How can one expect progress among the Ukrainians when there is no aid or help forthcoming from the Ukrainian newspapers? Editorials are small and news seems to be limited. I should imagine that the Ukrainians would be just as interested in the news of the rest of the world as well as the Ukraine. However, a paragraph is printed about this, about that and that is all. Then there are a number of advertisements and you have your Ukrainian newspapers. Do not misunderstand me as disapproving letters, communications and advertisements. On the contrary, I greatly approve of them.

A Ukrainian newspaper should be an intelligent organ of the events of the world. It is just as interesting to the Ukrainians to know what is going on around them as well as to know what is happening in the Ukraine. It is also interesting to know about different people and their countries. News and events are unlimited and are very interesting and should be printed. What is an extra page or so if the things printed will add to the knowledge of the Ukrainian people? The newspaper is printed for the benefit of the people and it should through its powers educate the Ukrainians as much as possible. The Ukrainian people have been kept in ignorance and that power which should increase the hope and faith in the Ukraine seems to me to be a detriment to it. Why are the Ukrainian newspapers limited in news? Is it because the newspapers think that the Ukrainian people are not interested in any other news than what they give? If so, they are greatly mistaken. On the contrary, it has caused a lot of dissension. Is it because of financial difficulties? In that case all I can say is how can a newspaper be profitable when it is uninteresting? I would like to hear some other comments from some of your readers on the improvement of Ukrainian newspapers.

Albert H. Dachuck,
Brooklyn, N. Y.

Редакція сповняє бажання автора цього листа висказатися про українську пресу, хоч, як усяка критика, так і критика преси може тільки тоді принести користь, себто направити лихо, коли вона подає конкретні недостачі. Автор листа подає самі тільки загальні закиди. Він каже, що редактори не вчені, не вправні, без моральности, без патріотизму. Чи так воно дійсно є? Чи можна так загально закиди робити? Чи не можна би таких самих закидів робити таксамо легко проти редакторів ґазет у інших мовах? Чи автор думає, що він має непохитний мірник учености, вправности, моральности й патріотизму?

Закидує автор, що українська ґазета повторяє звичайно новинки, подані американськими ґазетами. Чи неукраїнські ґазети новинок не повторяють? Чи американські ґазети не перебирають одна від другої новинок? Чому винується українську ґазету за те, чого в інших не вважається лихом?

Ґазети мають бути винуваті за незнання Українців. Напеpед, чи Українці є більші іґноранти, як не-Українці? В чому? де? І наскільки українська ґазета піддержує іґнорацію Українця?

Мовляв, читачі приймають усе, що видрукуване в ґазеті, за правду. Чи все воно так?

Мовляв, ґазета має бути лідером, провідником. Котрі ґазети в Америці признають за собою такий обовязок? І чи краще вчити читачів даватися вести, чи краще вчити читачів вести самих себе?

Мовляв, передовиці замалі. Чи в американських ґазетах не бувають ще менші? І чи доброту передовиці міриться ярдом? Автор каже, що ґазети замалі. Так, коли їх зрівняти з американськими ґазетами великих міст. Але чому якраз порівнювати їх з великими американськими ґазетами великих міст? Як, приміром, можна мірити ґазетні потреби чверть міліона Українців, розкинених по цілій Америці, зі збитою масою 20 міліонів душ, які жиють у „метрополитан дистрикті“ Ню Йорку? Чи тому вже, що українська ґазета друкується у тому дистрикті, виходить, що вона має бути така велика, як американська? Щоби вже порівнювати з собою американську й українську пресу, то треба порівнувати рівні річи; треба знайти таку американську ґазету, яка має також поле розвою, як українська ґазета. Чи тоді українська ґазета буде гірша від такоїж американської?

Автор радить вложити більше капіталу, щоби ґазету зробити цікавішою. Припускаємо, що автор знає, як фінансується українська преса й скаже, як це зробити.

Сподіваємося, що заки інші читачі дадуть свої думки про поправу ґазети, автор листа наперед візьметься сам за придумання конкретних відповідей на конкретні питання.

—o—

КЛАДІМ ФУНДАМЕНТ ПІД НАШУ БУДУЧНІСТЬ В АМЕРИЦІ.

Від якогось часу бачимо на сторінках „Свободи“ багато голосів з боку молоді, як тої що тут родилась так і староkраєвої. Я вважаю, що це є великий поступ, коли ми втягнули нашу молодь у дискусію над тим, яка буде наша будучність в Америці.

Я думаю таке:

Не сумніваюся в гарну будучність нашої іміґрації. Але вона буде тоді, коли виробимо з нашої молоді нових провідників, камінярів, що продовжували би рамя об рамя зі своїми батьками ту роботу, яку ті батьки започаткували. Замало, щоби ті провідники признавалися до українства, щоби не цуралися свого національного походження, а треба, щоби для українства щось робили. А зробити можуть багато. Бо наш рідний край потребує не тільки матеріяльної допомоги, а ще більше придбання культурних дібр, як і оборони перед світом його природнього права на рідну землю. Отак представляв тут справу і делеґат „Рідної Школи“.

Нам треба отже виробити з тутешньої молоді культурних українських діячів і оборонців права українського народа на самостійне, державницьке життя.

А молодь виховається на таких діячів і оборонців, коли буде горнутиєс до українських клюбів, хорів, танків, аматорських чи спортових гуртків та до наших орґанізацій. З заняття в тих українських установах виросте любов і привязання до свого. Це бачимо найкраще по танкових клюбах.

Тому треба дбати про те, щоби всюди повставали Молодечі Клюби. Де молодь гуртується біля наших церков, хорів і клюбів, там вона ідейна й добра. Це бачу по недалекій від мене місцевости Вунсакет, Р. Ай.

Треба також мати одного або й більше інструкторів для молоді, (і з молоді), котрі обїжджали би всі стейти та громади і гуртувалиб нашу молодь Та це найкраще зробити з боку таких орґанізацій як У. Н. Союз. І мені здається, що У. Н. Союз, переводячи тепер реформу, має і це на думці.

І. Ворона,
Провіденс, Р. Ай.

ЦАРИЦЯ ЦВІТІВ ЖИВИТЬ ЦІЛУ КРАЇНУ.

Ввесь запах Сходу злучений з назвою Казанлик. Є то містечко на південних збочах балканських гір, окружене звідусіль рожаними полями.

Рано, заки сонце зійде, виходять сотки болгарських жінок на ті поля та зривають, співаючи, пахучі темно-червоні, дрібні рожі. Природа тут така щедра, що дає аж по триста цвітів на одному корчі.

Рожаний олійок є для Болгарії важним вивозовим артикулом. Сьогодні Болгарія, можна сказати, має монополь виробу рожаного олійку в світі, бо виріб рожаного олійку довкола перського міста Шираз, у давніших часах такий славний, тепер майже зовсім підупав.

А на світі нема мабуть перфуми, в якій не було би рожаного олійку. Багато країн старались увести в себе рожаний промисл, одначе ніде умовини для того промислу не є такі підхожі, як у Болгарії. Ніде не вдається виплекати таких гарних рож, як у Болгарії. Чотири тисячі гектарів рожаних піль є в Казанлику, а з тих рож виробляють пятнацять сот кільограмів рожаного олійку.

Дестиляцію олійку роблять на місці доволі примітивними засобами. Згідно зі старими рецептами лишають насамперед масу листків, щоби кисла, аби ділали ферменти, які є в цвітах. Потім олійок рафінують і чистять. Із темно-червоних рож добувають золотожовтий плин, із якого витворюють рожаний олійок, основу всіх перфум світа.

Трістан Бернар і його медовий місяць.

Славний французький письменник Трістан Бернар оповідав приятелям таку анекдоту:

— Як я оженився, переживав я з моєю дружиною найгарніший місяць. Та я запримітив, що жінка, коли я говорив їй про любов, недовірчиво похитувала головою.

— Що це, серце, чи ти не віриш у мою любов? — спитав я її.

Вона всміхнулася та відповіла:

— У твою любов вірю, одначе дуже дивуюся твому смакови!

— Якжеж то?!

— Не можу того зрозуміти, як то ти, такий елеґантний, гарний чоловік можеш любити так бідно, не-помодному зодягнену жінку?

Що я іншого міг зробити, як мою жінку, що зрештою була гарно зодягнена, повести до швачки.

—o—

Жінка (до чоловіка): Я така люта на тебе, що малощо не скрегочу зубами зі злости.

Чоловік: Олюнко, принеси мамі з нічної шафки мамині зуби, бо хоче скреготати ними.

ВУЙКО З АМЕРИКИ.

(За Осипом Калентером).

Яких триста метрів понад озером, на збочі альпейської велитенської скелі, що наче останнє поздоровлення півночі, вкрита снігом, стрімко стремить серед лагідної льомбардської рівнини — розложилися винниці Лє Вінь. Цю невеличку оселю, з хатинами, побудованими з каменя, порозвалюваними мурами та бідною капличкою, люди знад озера зовуть теж Пажер.

Серед халупників і вбогих селян тієї оселі мав я кількох знайомих.

Один із найбідніших був Ґаєтано.

Жив він у найменшій та найнужденнішій хатині. Мав лише стіл і столець, спав на тапчані, застеленім листям і овечим кожухом. Мав він чимало роботи (фіри дров, що приходили з гір на великих санях, які тягнули осли, мав спровадити надолину, стада худоби гнати на високі полонини), а таки вечором сидів спокійний та вдоволений перед дверима своєї хатини.

Коли я так вечорами бачив вдоволеного Ґаєтана, починав з ним балачку.

— А не схотів би ти жити інакшим життям? — спитав я раз його.

— Чому, пане? — спитав він спокійно.

— Бо таке життя було би гарніше, вигідніше, щасливіше, ніж життя, яким ти тут жиєш, — пояснив я вперто.

— Я й так вдоволений, — сказав він. Цікаве, що в італійській мові вживають того самого слова на „вдоволений“ і „щасливий“.

— А ти не рад би ліпше зїсти, мякше спати, як примір чужинці онтам долі в ґотелях?

— Ах, пане, мій тапчан добрий! — боронився він підсміхаючись. — Двічі на місяць свіже листя. А на овечому кожусі спиться наче в раю... Їжа? Що ґадаєте, які смачні ті фіґи!

І він вдумчиво пообертав фіґи, які сушив на теплому осінньому сонці на зиму.

Не сила було переконати його.

Я взявся на інший спосіб.

— Колиб ти мав вуйка в Америці (американські вуйки не були тут чимсь надзвичайним; кожда друга родина мала свояка, що виемігрував до Ню Йорку або до Буенос Айрес)... Колиб ти дістав по ньому спадщину, то що почав би ти з такими великими грішми?

Ґаєтано глянув на мене, видивився на мене здивовано — і нараз розсміявся здорово. Сміявся і при цьому показував здорові білі зуби. Його сміх відбивався об збіча гір.

— Алеж бо то ви, пане, добряга! — сказав він серед усеНового сміху. — Ви справді дуже смішні, пане! — І він добродушно штовхнув мене в бік; потім поклав мені на плече свої тяжкі, смагляві руки та признався, все ще сміючись:

— Та я ніякогісенького вуйка в Америці не маю!!!...

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“:

	цнт.
Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука	45
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука	60
Четверта Книжечка (Читанка для IV кляси), М. Матвійчука	75
Коротка Історія України, І. Крипякевича	50
Мала Історія України, І. Крипякевича	15
Початкова Географія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75
Малий Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	35
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85
Шкільний Співанник, Ф. Колесси	75

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА МОГИЛЬНИЦЯ В НЮ ЙОРКУ
:——::——: уряджується :——::——:
Великий Баль
В СУБОТУ, ДНЯ 24-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1932 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-19 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
Початок в годині 7-мій ввечір.
Вступ 50 центів. 222-3 Музика добірна.

ШКОЛА УКР. НАЦ. ТАНКУ ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА
ЗАПРОШУЄ ВСІХ ТАНЦЮРИСТІВ, ЇХ РОДИЧІВ ТА ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ НА
ОРҐАНІЗАЦІЙНУ ЛЄКЦІЮ
ЯКУ ВИГОЛОСИТЬ В. АВРАМЕНКО
В СУБОТУ, ДНЯ 24-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1932 РОКУ
в годині 8-мій вечором
В САЛІ ШКОЛИ, 35 ІСТ 2-га ВУЛИЦЯ, НЮ ЙОРК, Н. Й.
про: Зорганізовання нашої молоді; Великого спільного виступу в Ню Йорку і Участи на світовій виставі в Шикаго.
Дорогі Українці! Прийдіть великим числом, щоб спільно обговорити дальшу працю для добра Америки і України.
221-3 Управа Школи.

ПОЗІР! ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.! ПОЗІР!
УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ШКОЛА
В У. Н. ДОМІ, 849 N. FRANKLIN ST.
ПРИЙМАЄ УЧНІВ ЩО ВІВТІРКА И ПЯТНИЦІ
від 5 до 8 години вечером.
Предмети навчання: 1) спів сольовий дорослих і дітей; 2) кляса хорового співу; 3) молодеча орхестра; 4) скрипка; 5) фортепян; 6) чельо; 7) читання нот і 8) теорія музики.
Адреса для інформування: Г. ПАВЛОВСЬКИЙ, 819 N. TAYLOR ST., PHILADELPHIA, PA. Телефон: Poplar 5908. 217,23

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ШКОЛА СПІВУ, МУЗИКИ ТА ДРАМИ
МАРІЇ ГРЕБІНЕЦЬКОЇ
Буде провадитись навчання гри на пяно, постановка голосу, читання нот та сольфеджіо, дікція та деклямація, а також хоровий спів.
Школа має на меті підготовити молоді сили для українського театру.
ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ 1-го ЖОВТНЯ 1932 Р.
Записуватись в офісі Укр. Народ. Дому, 217 E. 6th St., New York, N. Y., від 11—12 рано та від 4—6 ввечір. 223,6

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
КЛЮБ МОЛОДІЖИ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ПАРОХІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА
:——::——: влаштовує :——::——:
Великий Баль
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 25-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1932 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-19 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
Початок в годині 6-тій ввечір.
Вступ - - - - - - - - - - - - - 50 центів.

ДОЛЯРИ
посилаємо по значно зниженій ціні ПОСПІШНО І ТЕЛЕҐРАФІЧНО і виплачуємо на послідній почті в краю.
ШИФКАРТИ продаємо на всі лінії та виготовляємо всі потрібні до подорожі документи.
АТЕСТАЦІЯ нотаріяльних документів та полагоджування СТАРОКРАЄВИХ СПРАВ. Контракти, повновласти, афідевіти, пашпорти та перміти.
Продаємо ДОМИ, ФАРМИ, ЛОТИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах.
ВИШУКУЄМО назви кораблів і день приїзду до Америки.
Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.
S. KOWBASNIUK
277 E. 10th STREET (між 1-ою і Евеню A), NEW YORK, N. Y.

ХОРІ ЧОЛОВІКИ І ЖІНКИ.

ЛІЧУ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ.
Шкірні і нервові хороби, загальне ослаблення, шлункові, кишкові і проводові недомагання, легені, бронхітіс та інші загальні недуги. Мужчин і женщин лічу успішно модерними й науковими методами. Мої ціни приступні, також можна порозумітися щодо вдоволяючих умов.
Х-Рей, екзамінація крови і хемічні спроби.
Вприскування сироватки і щеплінни.
ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ ДАРОМ.
DR. ZINS 110 EAST 16th ST. N. Y.
медичний практик 25 літ. (межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс).
ГОДИНИ: Денно від 9. рано до 8. ввечір; неділі від 9. рано до 4. попол.

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК
ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ И БУКОВИНИ.
Видання кооперативи „Українське Народне Мистецтво“ у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутовича.
Ціна $1.10.
Замовляти:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НОТИ НА ХОРИ,

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ У КНИГАРНІ СВОБОДИ.

НОВІ НОТИ! НОВІ НОТИ!

ЯКІ ОДЕРЖАНО З КРАЮ.

НОТИ НА ХОРИ

НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ на мужеський хор, 1. Ішов жовняр в войни, 2. Ой співаночки мої, 3. Сонце ся сховало; муз. С. Людкевича — 25 ц.
НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ на муж. хор, 1. Там де чорна гора, 2. Сонце вже сховалось, С. Людкевич — 15 ц.
НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ, 1. Ой кум до куми, 2. Будь ми здорова, міш. хор з форт., С. Людкевич — 20 ц.
НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ, міш. хор з форт. Котилася та зоря із неба, С. Людкевич — 25 ц.
НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ, 1. А із ночі, із вечера, 2. Сонце ся сховало, на міш. хор, С. Людкевич — 20 ц.
ЧОВЕН, на міш. хор, слова Т. Шевченка, муз. Я. Ярославенка — 20 ц.
НАД ДНІПРОВОЮ САГОЮ на міш. хор, слова Т. Шевченка, муз. Я. Ярославенка — 20 ц.
МИНЕТЬСЯ НІЧ, міш. хор, Т. Левицький — 20 ц.
ГЕЙ ПО ГОРІ, на міш. хор, Ф. Колесса — 15 ц.
ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, міш. хор. Я. Ярославенко — 20 ц.
ОЙ ІДУТЬ, ІДУТЬ ТУМАНИ, на міш. хор, Я. Ярославенка, слова Ів. Франка — 15 ц.
ПО УЛИЦІ ВІТЕР ВІЄ, на міш. хор до слів Т. Шевченка, муз. Я. Ярославенка — 15 ц.
НА НЕБІ СОНЦЕ ГАСНЕ, міш. хор, В. Безкоровайний — 20 ц.
1. НА ГОРОДІ ТА ВСЕ БІЛІЇ МАКИ, 2. КОЛИСКОВА, на мішаний хор, Вериківський — 15 ц.
ТЕЧЕ ВОДА ЗПІД ЯВОРА, в супр. форт. на мішаний хор, Я. Ярославенко — 40 ц.
РАНО В РАНЦІ, на міш. хор в супр. форт., Я. Ярославенко — 50 ц.
ЖУРАВЛІ, слова І. Франка, на міш. хор, Я. Ярославенко — 25 ц.
СУНЕ, СУНЕ ЧОРНА ХМАРА, на міш. хор, слова Івана Франка, муз. Я. Ярославенка — 15 ц.
ТАМ НА ГОРІ ЗА ДНИПРОМ, міш. хор, слова Т. Шевченка, муз. П. Сениці — 15 ц.
ЗГАСАЄ ДЕНЬ, міш. хор в супр. форт., П. Сениці — 20 ц.
ОЙ ІШЛИ НАШІ СЛАВНІ ЗАПОРОЖЦІ, міш. хор, А. Вахнянин — 20 ц.
РІЧЕНЬКА, міш. хор, І. Лаврівський — 25 ц.
ОСІНЬ, міш. хор, І. Лаврівський — 20 ц.
ВЯЗАНКА НАРОДНИХ ПІСЕНЬ (ЛЕТІВ ОРЕЛ), на міш. хор, Н. Кумановський — 20 ц.
ЗАСПІВАЙ МИ СОЛОВІЮ, міш. хор, І. Лаврівський — 15 ц.
СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ, міш. хор, С. Людкевич — 10 ц.
НАРОДНІ ПІСНІ, на міш. хор, 1. Бігло, бігло козенятко, 2. Посіяла руту мяту, 3. Ой дзвони дзвонять, 4. Не стій вербо над водою, 5. Був собі журавель, Я. Степовий — 35 ц.
ТЕЧЕ ВОДА, міш. хор, І. Левицький — 20 ц.
ЧИ МИ ЩЕ ЗІЙДЕМОСЯ ЗНОВУ?, міш. хор в супр. форт., С. Людкевич — 25 ц.
ГЛЯНЬ НА КРИНИЦЮ, міш. хор, слова І. Франка, муз. І. Левицького — 15 ц.
ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ, щедрівка на міш. хор, М. Вериківський — 15 ц.
1. ГЕЙ УКРАЇНА ПОНАД ВСЕ, 2. НЕ ПОРА, міш. хор, Я. Ярославенко — 20 ц.
ЩЕДРІВКА „ДЗВОНИ", на міш. хор, М. Тележинський — 10 ц.
1. ОЙ ЩІТ, ЩІТ, 2. ОЙ НІХТОЖ ТАМ НЕБУВАВ, міш. хор, Степовий — 15 ц.
МІМОЗА, міш. хор, Й. Кишакевич — 20 ц.
МІСЯЦЬ ЯСНЕНЬКИЙ, міш хор, слова Лесі Українки, муз. Й. Кишакевич — 15 ц.
ЛЕБЕДИНА ПІСНЯ, міш. хор, Й. Кишакевич — 40 ц.
І СВІТАЄ І СМЕРКАЄ, міш. хор, слова Шевченка, муз. Кашубинського — 30 ц.
1. ВІТЕР В ГАЇ НАГИНАЄ, 2 Барвінок цвів, 3. Була колись Гандзя, 4. Не дивуйтеся дівчата, на міш. хор, М. Лисенко — 30 ц.
ПОНАД ПОЛЕМ СМЕРТЬ ІДЕ, мішаний хор — Б. Вахнянин — 20 ц.
ПОКЛІН БОРЦЯМ І СЛАВА, кантата на мішаний хор — Б. Вахнянин — 20 ц.
САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ, мішаний хор, супр. форт., слова Т. Шевченка, муз. Б. Вахнянина — 25 ц.
ПІСНЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ, мішаний хор, супр. фортепяна, музика В. Безкоровайного — 20 ц.
НЕЩАСНИЙ, сольо для сопрана — (М. Шалкевич) В. Матюк — 25 ц.
КРАЇНО ДИВ, мішаний хор, — В. Безкоровайний — 10 ц.
КВІТЧАСТИЙ ЛУГ, мішаний хор, — В. Безкоровайний — 15 ц.
ОЙ У САДУ, мішаний хор з фортепяном, слова Т. Шевченка, музика В. Безкоровайного — 15 ц.
НАРОДНІМ ЛИЦАРЯМ, мішаний хор — В. Безкоровайний — 10 ц.
ГРАЮТЬ ТРУБИ НАД ДНІСТРОМ, мішаний хор, муз. Ф. Колесси — 10 ц.
ГАГІЛКИ, мішаний хор. Картина етнографічна у співах народних. — Ф. Колесса — 25 ц.
ОБЖИНКИ. Картина етнографічна у піснях народних на мішаний хор, уложив Ф. Колесса — 75 ц.
У ПЕРЕТИКУ ХОДИЛА, слова Т. Шевченка, муз. Б. Вахнянина, на мішаний хор в супроводі фортепяна — 50 ц.
ОЙ ЧОГО ТИ, ТОПОЛЕНЬКО, НЕ ЦВІТЕШ, міш. хор, — Й. Кишакевич — 15 ц.
О, СОНЦЕ, мішаний хор, муз. Й. Кишакевича — 15 ц.
ДО СВІТЛА, ДО СОНЦЯ, мішаний хор, — Й. Кишакевич — 15 ц.
СОСНА, мішаний хор, — Й. Кишакевич — 15 ц.
РОЗЦВІЛИ ДЗВІНОЧКИ КВІТИ, мішаний хор, — Й. Кишакевич — 15 ц.
ЗНОВ ЛЕЧУ Я НАД СТЕПАМИ, мішаний хор, — Й. Кишакевич — 15 ц.
ТИ НЕ ДИВУЙСЬ, ЩО ВЯНУТЬ КВІТИ, міш. хор. — Й. Кишакевич — 15 ц.
О ЛЮБА ВКРАЇНО, міш. хор, Заколисна пісня на фортепян, В. Безкоровайного — 25 ц.

НА СКРИПКУ

МЕРЕЖКА (Червоная Калинонька), скрипка з форт., І. Левицький — 50 ц.
ЧАБАРАШКА, на скрипку з форт., С. Людкевич — 25 ц.
УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 5, В. Безкоровайного — 25 ц.
УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 1, В. Безкоровайного — 25 ц.
УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 2, В. Безкоровайного — 25 ц.
УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 6, В. Безкоровайного — 50 ц.
УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 7, В. Безкоровайного — 35 ц.
УКРАЇНСЬКА ШУМКА на скрипку з форт., І. Левітський — 50 ц.

УКРАЇНСЬКІ МАРШІ, НА ФОРТЕПЯН, Я. ЯРОСЛАВЕНКА:

1. Марш Соколів — 25 ц.
2. Пластовий марш — 25 ц.
3. Марш Січовиків — 25 ц.
4. Перші Запорожці — 25 ц.
5. Марш вільної України — 25 ц.
8. Над нашим Прутом — 25 ц.
10. Марш Гайдамаків — 25 ц.
11. Народній марш — 25 ц.
13. Під українським стягом — 25 ц.

Належитість треба слати разом зі замовленням.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

FORMER DEMOCRATIC CANDIDATE FOR GOVERNOR SPEAKS AT UKRAINIAN PICNIC.

The Republican Administration of the last four years was denounced by John M. Hemphill, Democratic candidate for Governor in 1929, in an address yesterday at the picnic of the J. Hollowensky Ukrainian Society of Philadelphia, held at Ukrainian Orthodox Church Farm, Plymouth Township.

Other speakers yesterday included Dr. Luka Myshuha, editor of a Ukrainian newspaper in Jersey City, and Theodore J. Swystun, president of the society. More than 5,000 attended the picnic.

(**Evening Public Ledger,** Phila., Pa., Sept. 19, 1932),

—o—

PLAN UKRAINIAN RALLY.

A Ukrainian rally is to be held by J. Holowinsky Ukrainian Society on the farm of the Ukrainian Orthodox Church in Norristown county today. One hundred singers, under the direction of Professor G. Pavlovsky, from Philadelphia, Chester and Trenton, will present an elaborate program of Ukrainian songs. Over two hundred ballet dancers will perform Ukrainian folk dances in the picturesque native costumes.

It is expected that about 5000 Ukrainians from Philadelphia, Chester, Coatesville, Camden, Bridgeport, Phoenixville, Trenton and other nearby places will participate in the rally. Three speakers will deliver patriotic and political speeches. M. Melnychuk, who recently arrived from Western Ukraine, will speak about the present conditions in Western Ukraine, now under the occupation of Poland. Dr. L. Myshuha, editor of the Ukrainian newspaper, Svoboda, will deliver a speech on the subject of the Independence of Ukraine. The third speaker will be John Hemphill, Philadelphia attorney.

(**Philadelphia Inquirer,** September 17, 1932)

—o—

WHY NOT TRY TODAY?

Dear Young Readers:

Perhaps you have noticed that a few months ago I had asked the Editor's pedmission to have a "Contribution Corner." A "Contribution Corner" is a place in the paper to which any reader may send a letter, poem or an opinion of a certain topic. It is no use in having a "Corner" unless we have some use for it — am I not right?

I appeal to you — you who have some ability, to write to this corner. Those who think they have no skill in writing, should try any way. For as the old motto says — "Practice makes Perfect". I'm sure the older leople would like to read your work.

What kind of Ukrainians are you that you don't even want to write to your native paper? Come! One and all try your skill!

I expect many contributions, so don't disappoint me. If others can do it why can't you?

Sincerely yours

Mary Kusy,

47 Sussex St., Jersey City, N. J.

СПОМИНИ З МОЛОДИХ ЛІТ.

Нераз собі пригадую
Літа молодії:
Пас я вівці і ягнята
Й телята малії.
Як сонічко на світ божий
Тільки показалось,
Я торбинку брав на плечі
І хліба кавалок.
На толоці цілу днину
З хлопцями я грався
І худібки пильнував я,
У Пруті купався.
Над вечором, коли уже
Напаслися вівці,
Я гнав тоді їх додому
І грав на сопілці.
Сопілочка в мене була
Тоненька, вишнева,
Як „чабана" на ній свиснув,
Чуть до Соболева.
А сьогодня я вже сивий,
Сиджу тай думаю,
Бо загнала мене нужда
До чужого краю.

Микола Семотюк.

Вигідна дорога

:—:—: ДО :—:—:

СТАРОГО КРАЮ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Кораблем СКАНДИНАВСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІНІЇ, знаної з чистих приміщень, знаменитої поживи і чесної обслуги, до Копенгаген, а звідтам без проволоки і без всяких ревізій з тої пристані новим кораблем ВПРОСТ ДО ДАНЦІҐУ.

Слідуючі виїзди з Ню Йорку

S. S. "UNITED STATES" 8. ЖОВТНЯ

S. S. "FREDERIK VIII" 22. ЖОВТНЯ

УПОВАЖНЕНІ МІСЦЕВІ АГЕНТИ

SCANDINAVIAN AMERICAN LINE

ПОЛАГОДЯТЬ ВАМ ВСЕ ВІДПОВІДНО.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВОНА ЗГОЛОСИЛАСЯ: „Я НЕ Є ДІВЧИНА".

До поліційного комісаріяту в литовському місті Таврогеи ввійшла несміливо сільська дівчина. Отворила обережно двері, та передтим застукала скромно й ждала терпеливо, поки поліцай, що був у службі, не звернув на неї уваги. Він саме набивав тютюном люльку, закурив її та вдумчиво пускав дим.

— Чого ти хочеш? — спитав нарешті поліцай.

Дівчина злякалася гострого поліційного тому. Всеж вона підійшла до поруча, що відділювало поліційне бюрко від решти кімнати.

— Так чогож хочеш? — повторив поліцай.

Здорова сільська дівчина перехилила голову поза баріеру та сказала боязко:

— Я називаюся Павлина Пудзімаіц, а хочу зголоситися в поліції, що я не є дівчина.

Поліцай виняв люльку з рота, глянув насамперед на дівчину з усмішкою, а потім із здивуванням.

— Покажи твій пашпорт! — усміхнувся він задоволено.

Дівчина розвязала хусточку, витягнула пашпорт і подала його поліцаеви. Там стояло чорне на білому, ще й потверджене урядовою печаткою: Павлина Пудзімаіц, дочка Катонаса Пудзімаіца. Родилася 31. липня 1903, в селі Бокстас".

— Ти з глуздів зсунулася, я скажу тебе арештувати! — скрикнув поліцай. — Ти дівчина, так написано в пашпорті. Йди додому до твоеї матері та не май нас за дурнів.

Одначе поліцай помилявся. Павлина Пудзімаіц стояла при своїм, що вона мужчина та домагалася, щоби з нею списали протокол.

Згідно з законом не було іншої ради: Павлину Пудзімаіц переслухали та списали протокол. І тепер виявилося, що Павлинина мати від найранньшої молодости впевняла її, що вона дівчина. Тому то з нею обходилася як з дівчиною; вона все ходила зодягнена по дівоцькому. Ніколи до сьогодні вона не знала, яка ріжниця між хлопцем і дівчиною, аж тому кілька днів прояснилося їй, що вона мусить бути не дівчиною, а хлопцем. Тепер домагається, щоби дозволили їй стати перед асентерунковою комісією, бо хоче бути жовніром. Поліція поінформувалася в її матери та ствердила, що все те правда. А що й інші прикмети вказували, що то не дівчина, а хлопець, то Павлина Пудзімаіц уже не дівчина, лише хлопець Павло.

З МУЗИКИ.

Нова радіо-програма базару „Сурма" із стації „Доблю-О-Ві", що відбулася останньої неділі, в годині 9 рано, показала шлях, яким повинен відбуватися розвиток українських постійних радіо-програм. Попри сільські народні мельодії базар „Сурма" зробив дуже важний крок вперед і пішов до наших композиторів. Останньої неділі головною притягаючою точкою була поема Тараса Шевченка „Гамалія", скомпонована під ноти Біликовським і переплітана деклямаціями. Як раз така комбінація показалася дуже ефективною і прикувала увагу слухачів. Після вступної промови управителя базару, гром. М. Сурмача, слідував короткий і ядерний реферат англійською мовою про історичний підклад поеми „Гамалія". Реферат виголосив управитель радіо-стації. Потім пішов квартет, зложений з артистів Йосифа Давиденка, Михайла Дідовича, Петра Ординського, Михайла Гребінецького, при фортепяновім акомпаніяменті пані Марії Гребінецької. Ці артисти, крім нового Дідовича, що прибув недавно з Европи, дали публиці справжній артистичний пир. На кінці пішов марш орхестри „Гей не дивуйтесь!" Наступної неділі промовить у часі програми „Чабани" панна Стефанія Курочка з Нюарку, що недавно зістала вибрана „Місс Ню Джерзи" на конкурсі краси в стейті Ню Джерзи.

Слухач.

УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
В. КУЗЬМА
3 BELMONT AVENUE,
ROOM 302,
NEWARK, N. J.
Telephone: MARKET 2-7622

ШИФКАРТИ
ДО КРАЮ
і з поворотом на всі прогульки і на всі лінії, по найнижчій компанійній ціні.
ДАРОМ
ПАШПОРТИ І ВІЗА
стараємося самі без жадного клопоту для виїжджаючого.
ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ
найдешевша і найскорша.
СПРАВИ СТАРОКРАЄВІ
полагоджуємо найпевніше і найскорше.
ДАТУ ПРИЇЗДУ І НАЗВУ КОРАБЛЯ
вишукуємо в короткім часі.
ПЕРМІТИ
помагаємо виробити з Вашинґтону.
Пишіть і голосіться до найстаршого українського бюра:
KUNASHEVSKY
TRAVEL AGENCY
179 E. 3rd STREET, NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРА НАГОДА.

Фарма 68 акрів, 4 акрів ліса і 10 акрів пасовиска, річка перепливає через пасовиско; добрий дім і другі будинки; 5 мінут ходу до школи, шторів і залізничої стації, електрика і вода; коні, корови, кури, безроги і всякі фармерські знаряди та трактор. Ціна за все тільки $9,500. 221-3

J. OLEKSIAK,
66 South Main St., Manville, N. J.

НА ПРОДАЖ

гарний і дуже добре вибудуваний дім, 32x42 фути, зі всіми найліпшими уліпшеннями, гарадж на дві кари, водопровід в городі, земля 100x450 футів, засаджена огородовиною і ріжнородними цвітами, які продається на ринку, також надається на годівлю курей, качок, кріликів і голубів. Гарвуд є індустріяльне місточко, 5 мінут ходу до центра міста і легка комунікація до великих міст. Продається за дуже умірковану ціну з причини недуги. Також є на продаж 5. фамілійний дім котрий можна побачити. Голоситися до:

J. LUCHKA,
540 — 4th Ave., Garwood, N. J.

ФАРМА 140 АКРІВ,

10 акрів ліса і пасовиска, а решта під управу; 2 доми по 8 кімнат, ... барни і стодола, всі будинки в добрім стані; 30 коров, 4 коні, 5 безрог. Машинерія майже нова. Маю також менші фарми на продаж. Голоситися до:

JULIUS PAKNIS,
39 Devon Terrace, Kearny, N. J.
Tel. Kearny 3349.

НА ПРОДАЖ
ІНСТИТУТ ДЛЯ МАСАЖОВАННЯ

зі всіма електричними знарядами, бизнес добрий. Для скорого купця ціна приступна. Продається з причини виїзду до краю. Голоситися до:

Mrs. HOLLUB,
178 Lyons Avenue, Newark, N. J.

Phone: Brunswick 7187.
АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
CHICAGO, ILL.
2300 WEST CHICAGO AVE.
Практикує у всіх судах, займається перегляданням обстрактів, виготовляє контракти купна і продажі; переводжує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи.

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE,
NEW YORK CITY
pir 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи
1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ і АКУШЕР
153 AVENUE B,
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

АКУШЕРКА И ДОКТОР
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
B. E. SMALL—SHMULENSON,
43-06—46th Street, Apt. 1-D,
(cor. 43 Ave.), Sunnyside, L.I., N.Y.
Tel.: Stillwell 4-5151.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY

ОДИНОКЕ УКРАЇНСЬКЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ З ДОВГОЛІТНОЮ ПРАКТИКОЮ
СТ. ЄВУСЯК І СИНИ
можуть бути вам у великій прислузі в часі, коли поміч і порада найпотрібніші. Таку обслугу ми предкладаємо Вам. Щодо цін, то вже самі рішаете.

Достарчується автомобілі на весілля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 5-1745
34 E. 25th St., Bayonne, N. J.
Tel. Bayonne 3-0540

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ.

(59)

Коли Естебан і Оваза не вернулись до табору Фльори Гокс, як обіцяли, члени виправи рішили, що вони стрінулися з немилою пригодою й постановили йти далі до своєї цілі, до табору арабських грабіжників слонової кости. На місце Овази Фльора поставила комендантом чорних дикого велика Лювіня. Вона не могла вибрати гіршої зволочі. Але він знав добре край, і все йшло гарно, аж вони побачили шатра Арабів і розклалися табором на краю пустині.

Тимчасом Джейн Клейтон і її Вазири попали на слід носіїв Фльори Гокс у місці, де Вазири востаннє бачили Естебана, котрого вони мали за Тарзана. Йдучи скорше як виправа Фльори Гокс, Вазири попали на грабіжників слонової кости зараз після приходу тамтих. Так воно трапилося, що обі білі жінки розклалися табором усього милю від себе. Одна з них, зі своєю зрадливою ватагою, хотіла добути богацтва. Друга, оточена вірними чорними, шукала одної особи, яку вона любила.

Лювіні й кілька інтеліґентніших чорних знали, що вони стояли табором коло твердині арабських грабіжників слонової кости. Лювіні мав свої пляни: він задумав наперед вирізати Арабів, щоби дістати їх слонову кість, а потім вирізати білих. Всіх білих, крім білої жінки, яку він хотів задержати для себе як рабиню. По чортівськи задумав він заставити білих помагати йому вирізати Арабів.

Лювініеви була би вдалася штука, якби не вірність молодого Мурина, що служив коло Фльори Гокс, котра, хоч опанована жадобою золота, мала й добрі прикмети, а між ними велику любов до темного хлопчини. Напад на припаси слонової кости був уплянований на темну ніч. Все було вже готове.

—o—